

## Porteføljestyret for demokrati, styring og fornyelse

### Referat

Møte 2/22

<b>Dato</b>	17. juni 2022, kl. 10:00 – 15:00
<b>Sted</b>	Forskningsrådets lokaler på Lysaker og digitalt på Zoom, Drammensveien 288, Oslo

Til stede: Eli Skogerbø (leder)  
Jørn Rangnes  
Lise Hellebø Rykkja  
Anne Cathrin Østebø  
Matz Dahlberg  
Mark Rhinard  
Moa Bjørnson  
Tone Merethe Aasen  
Eva Falleth  
Eirik Holmøyvik (fram til kl. 12.30)  
Ragnar Torvik

Forfall:

Observatører: May-Kristin Ensrud, Justis- og beredskapsdepartementet, Grete Haraldsdatter Haugdal, Kommunal- og distriktsdepartementet

Til stede fra Forskningsrådet:

Vidar Sørhus, Berit Berg Tjørhom, Marte-Eline Stryken, Bjarne Oppedal, Line Marie Sørsdal, Anne Winsnes Rødland, Jesper W. Simonsen (t.o.m sak 15/22) og Merethe Sandberg (sak 18/22)

### Sak PSDEMOKRAT 12/22 Godkjenning av sakslisten

**Vedtak:** Sakslisten godkjennes.

### Sak PSDEMOKRAT 13/22 Spørsmål om habilitet

I forbindelse med saken om søknadsbehandling hadde medlemmer i porteføljestyret på forhånd meldt inn mulig inhabilitet for konkrete søknader. Det ble ikke meldt inn ytterligere tilfeller av inhabilitet i møtet.

**Vedtak:**

- Eva Falleth er inhabil på søknad 336618, 336598 og 336624, og vil ikke delta i behandlingen av disse i sak 16/22
- Eli Skogerbø er inhabil på søknad 336438, og vil ikke delta i behandlingen av denne i sak 16/22
- Lise Rykkja er inhabil på søknad 336165, og vil ikke delta i behandlingen av denne i sak 16/22
- Tone Merethe Aasen er inhabil på søknad 336183 og 336587, og vil ikke delta i behandlingen av disse i sak 16/22

- *Moa Björnson er inhabil på søknad 336195 og 336248, og vil ikke delta i behandlingen av disse i sak 16/22*
- *Mark Rhinard er inhabil på søknad 336212 og 336296, og vil ikke delta i behandlingen av disse i sak 16/22*

*Det er ikke meldt om inhabilitet i noen av de andre sakene.*

### **Sak PSDEMOKRAT 14/21 Referat fra porteføljestyremøte 1/22, 14. mars 2022**

Det var ikke kommet inn noen merknader til referatet.

**Vedtak:** *Referatet tas til etterretning.*

### **Sak PSDEMOKRAT 15/22 Muntlige orienteringer fra administrasjonen**

Områdedirektør Jesper Simonsen orienterte om revidert nasjonalbudsjett og Forskningsrådets økonomiske situasjon, inkludert konsekvensene for Forskningsrådets utlysninger og støtteordninger.

Porteføljestyret takket for presentasjonen og kom med kommentarer og oppfølgingsspørsmål.

Administrasjonen orienterte deretter kort om årets utlysninger innenfor Demokrati, styring og fornyelse.

**Vedtak:** *Ingen vedtak i saken.*

### **Sak PSDEMOKRAT 16/22 Søknadsbehandling Samarbeidsprosjekt**

Vedtak er fattet.

### **Sak PSDEMOKRAT 17/22 Investeringsplan og utlysninger**

Det skal utarbeides en treårig investeringsplan, 2023- 2025, for porteføljen. Investeringsplanen skal beskrive hovedprioriteringer for hvert innsatsområde, og gi oversikt over de samlede tiltak som planlegges med bruk av egne midler. Tiltakene er i hovedsak utlysninger av midler til forskning og innovasjon, men også koordinerings- og støtteaktiviteter. Prioriteringene i planen tar utgangspunkt i porteføljeplanen, porteføljens innsatsområder, budsjett, føringer fra departementene og porteføljeanalysen. Administrasjonen presenterte derfor årets porteføljeanalyse. Følgende hovedpunkter ble trukket fram:

**Faglige vurderinger:** For utvikle kunnskap for å løse store samfunnsutfordringer, bør vi øke tverrfagligheten ytterligere innenfor porteføljens temaområder. Det er særlig behov for økt innslag av økonomi, juridiske og humanistiske fag. Økende digitalisering i samfunnet innebærer i tillegg at et økt behov for teknologiske- og naturvitenskapelige fagområder. Det er også behov for å investere i innovasjon i offentlig sektor som fag.

#### **Tematiske vurderinger:**

- Det er behov for å utvikle og styrke åpen arena for innovasjon i offentlig sektor, slik at arenaen dekker bredden av sektorer og de ulike nivåene i forvaltningen. Det er behov for bedre kunnskap om de sektorovergrepene knyttet til offentlig sektors rolle som samfunnsutvikler og som ivaretaker av samfunnssikkerheten.

- Innsatsen på samfunnssikkerhetsforskning i bredt må videreføres. Samtidig må de porteføljene som har sektoransvar, følge opp med forskning på sine områder. Det er viktig å sikre en kontinuerlig kunnskapsoppbygging som tar inn nye perspektiver i risikoanalyser, samfunnssikkerhet på overordnet nivå, tiltak omkring forebygging, samarbeid og krisehåndtering.
- Det er viktig å videreføre og styrke innsatsen for tematiske områder innenfor demokrati, styring og forvaltning, bl.a. med fokus på hvordan vi sikrer et robust demokrati med høy grad av tillit og legitimitet, og et inkluderende samfunn med bred deltakelse. Det er behov for kunnskap som retter seg både mot statlig, regionalt og kommunalt nivå, inkludert Sametinget, forholdet mellom nivåene og statlig styring av kommunesektoren.
- Ettersom økonomi er en sentral dimensjon i styringen av ulike sektorområder, trengs det bred samfunnsøkonomisk forskning for å fremskaffe kunnskap om Norges økonomiske utfordringer som følger av nasjonale, internasjonale og globale utviklingstrekk.

**Vurderinger i forhold til anvendelsesområder:** Porteføljens ansvar for kunnskapsutvikling treffer alle sektorområder. Det er derfor viktig at alle porteføljer i Forskningsrådet investerer i kunnskap for sine sektorer innenfor denne porteføljens områder. Dette gjelder ikke minst kunnskap om innovasjon i offentlig sektor. Åpen innovasjonsarena for offentlig sektor etablerer mer samarbeid på tvers av offentlige virksomheter og nivåer, og gir kunnskap for grunnleggende digital transformasjon av sektoren. Denne arenaen har hittil vært forbeholdt kommunesektoren, men inkluderer nå også statlig sektor. Arenaen skal både bringe fram prosjekter som fornyer offentlig sektor, og som realiserer viktige mål i forsknings- og innovasjonspolitikken. Prosjektene skal hovedsakelig støtte ambisiøse innovasjonsprosjekter av en viss størrelse, det muliggjør et bredt samarbeid innenfor offentlig sektor.

**Strukturelle vurderinger:** Det er behov for å styrke forskningskapasiteten gjennom rekrutteringsstillinger, forskningsinfrastruktur, grunnforskning og anvendt forskning. Det er behov for å videreutvikle forskningssystemet gjennom tiltak og støtteformer med sikte på konsentrasjon, samarbeid og arbeidsdeling nasjonalt og internasjonalt. Det er også behov for å videreutvikle det internasjonale samarbeidet.

Porteføljestyret takket for presentasjonen og påpekte at analysen gir informasjon som gjør den til et godt redskap for å jobbe videre med porteføljen. For øvrig kunne et sammendrag eller en leseguide vært ønskelig.

Deretter orienterte administrasjonen om investeringsplanen og arbeidet med den. Planen er delt i de fem temaene fra utkastet til revidert porteføljepålegg: Demokrati, tillit og legitimitet, Offentlig sektors organisering og styring, Samfunnssikkerhet, beredskap og robusthet, Fornyelse, innovasjon og digitalisering, samt Økonomi og fordeling. Porteføljestyret ble bedt om å ta utgangspunkt i disse, og vurdere behovene og angi prioriteringer innenfor hvert tema. De fikk også presentert en verktøykasse med tilgjengelige tiltak, for å diskutere hvilke tiltak som er ønskelige å ta i bruk.

#### **Hovedpunkter fra diskusjonen – innspill til investeringsplanen om kunnskapsbehov og prioriteringer:**

- Offentlig sektors organisering og styring, behov for forskning for å løse de store utfordringene offentlig sektor står overfor.
- Styrke innovasjon i offentlig sektor.

- Tillit og demokrati – hva skjer med den norske samfunnsmodellen? Utfordringer og løsninger.
- Spenninger mellom ulike styringsmodeller, forventninger, medvirkning, tillit, ulike former for demokrati, etc.
- Kompleksiteten i det å skape bærekraftig utvikling. Det handler om mer enn natur, blant annet handler det også om å få samfunnet og innbyggere med, og om å ta vanskelige avveininger.
- Sikkerhetsproblematikk i Norden, nå som de nordiske landene ser ut til å få likere sikkerhetsstrategier (NATO). Samarbeid om sikkerhet.
- Komplekse og gjenstridige utfordringer er viktige: Ting griper inn i hverandre, pandemi, sikkerhet, bærekraft, mat og konflikt, etc.
- Noen temaer peker mot Forskerprosjekt, andre mot KSP og IPO. Kan se nærmere på det i neste møte.
- KOS-midler for å støtte spredning og formidling, samt møter med departementer og frokostseminarer. Andre måter å støtte formidling innenfor prioritert tematikk?
- Samarbeid mellom kommuner og forskningsmiljøer for å få kunnskap inn i innovasjonsarbeidet (f.eks. gjennom Universitetskommune).
- Kvalitet/eksellens vs. bredde – hva skal vi prioritere?
- Foreløpig er det en riktig vurdering at denne porteføljen ikke prioriterer Kommersialiseringsprosjekt som tiltak, men det kan være aktuelt på sikt.
- Fremtidsforskningsmiljø (Danmark), lite tilsvarende i Norge – kunne vår portefølje vært med på å løfte fram noe?

Administrasjonen tar med seg innspillene i det videre arbeidet med investeringsplanen. Før neste møte vil porteføljestyret få mulighet til å spille inn forslag til planen.

**Vedtak:** *Porteføljestyrets forslag til prioriteringer for investeringsplan tas med i det videre arbeidet. Administrasjonen lager et utkast til Investeringsplan for Demokrati, styring og fornyelse 2023-2025, som behandles og vedtas på styremøte 3/2022.*

## **Sak PSDEMOKRAT 18/22 Oppfølging av Panoramastrategien**

Merethe Sandberg orienterte om Panoramastrategien. Panoramastrategien 2021-2027 (Panorama II) er en strategi for mer målrettet og helhetlig høyere utdannings- og forskningssamarbeid med land og på områder av særlig interesse for Norge. Strategien omfatter landene Brasil, Canada, India, Japan, Kina, Russland, Sør-Afrika, Sør-Korea og USA. Strategien tar utgangspunkt i kunnskapspolitiske prioriteringer, med koblinger til nærings- og utenrikspolitikk. Panorama II vektlegger FNs bærekraftsmål i større grad enn tidligere strategi. Forskningsrådet er gjennom tildelingsbrev fra Kunnskapsdepartementet bedt om å følge opp strategien gjennom eksisterende virkemidler.

Alle Forskningsrådets porteføljestyre skal ha mål for internasjonalt samarbeid i sine porteføljeplaner. Selv om samarbeid med de ulike Panorama-landene har større relevans for noen porteføljestyre enn andre, bes alle om å diskutere mulige prioriteringer, slik at administrasjonen får en oversikt over det Forskningsrådet samlet skal gjøre.

Porteføljestyret diskuterte hvilke temaer innenfor porteføljen hvor det kan være aktuelt å ha samarbeid med Panorama-land, og i så fall med hvilke land. Hovedpunkter fra diskusjonen:

- Samarbeid med Panorama-land er ikke like relevant for alle porteføljens temaer og budsjettformål. Samarbeid i Norden og Europa er oftere relevant.

- Når det gjelder offentlig sektor, er det få av disse landene har en struktur som er lik Norge. Men det kan variere litt utfra spørsmålsstillingene. For eksempel kan USA og Canada være relevante på noen områder.
- Generelt avhenger relevansen av tematikk. F.eks. kan Kina være relevant innenfor noen temaer, og uaktuelt innenfor andre.
- Kan vurdere relevansen av samarbeid med ulike Panorama-land ved hver utlysning?

Ett av Forskningsrådets verktøy som kan brukes for å oppfylle Panoramastrategien, er INTPART. Det er en ordning som finansierer institusjonsforankret nettverkssamarbeid innen forskning, utdanning og innovasjon med partnere i Panorama-land. Andre land kan også innlemmes etter behov. Ordningen er tematisk åpen, men bidrag fra en portefølje kan øremerkes med fag og tema, slik at en ikke finansierer irrelevante prosjekter. Porteføljestyret kan vurdere om det er relevant å delta i framtidige INTPART-utlysninger.

**Vedtak:** *Administrasjonen tar diskusjon og eventuelle forslag i styret til etterretning og melder tilbake til Avdeling for global utvikling, som er ansvarlige internt for oppfølging av strategien.*

### **Sak PSDEMOKRAT 19/22 Eventuelt**

Det ble avtalt porteføljestyremøte fortrinnsvis holdes annenhver gang digitalt og fysisk. Dermed blir neste møte i september digitalt, mens desembermøtet blir fysisk. Det var ingen vedtakssaker under eventuelt.

**Vedtak:** *Ingen vedtak i saken.*

### **Sak PSDEMOKRAT 20/22 Godkjenning av vedtaksprotokoll**

Porteføljestyret godkjente vedtaksprotokollen ved møtets slutt.

**Vedtak:** *Protokollen godkjennes.*